

Виявлено залишки селища, зруйнованого кар'єром цегельного заводу. Воно розташовувалося на лівому березі Верещиці. Про це свідчать уламки горщиків з косою зрізаним вінцем, які можна датувати XI-XIII ст.

Відкрито невелике селище на правому березі річки, рештки якого знаходяться напроти заводського кар'єру. Воно займало невеликий мис. У результаті розкопок встановлено, що площа селища становила 0,2 га, тут було одне дворище із заглибленою долівкою. Житло мало прямокутну форму, простягалось воно вдовж берега майже на 9 м, поперечні стінки його були вкопані в ґрунт. В середині житла знаходився черинь у вигляді випаленої глиняної обмазки. Біля чериня материкова долівка була заглиблена на 0,2 м. Вхід у житло містився з боку річки - у східній частині стінки. Про це свідчить децю темніший втоттаний ґрунт. У житлі знайдено уламки приблизно від 20 посудин. Більшість з них - це тонкостінні посудини, виготовлені за допомогою гончарного круга з додаванням до глини великої кількості дрібного піску. Вінця посудин косо зрізані, тому верхівки деяких горщиків мали своєрідне витончене завершення (рис. 19: 2,3,5). Окремі уламки від грубостінних посудин були відіплені від руки (рис. 18: 1,3; 19: 4,6).

Таким чином, археологічні розвідки в околицях с. Страдча не лише відкривають нові невідомі сторінки минулого, але й значною мірою доповнюють літописні згадки, що сприяють об'єктивному вивченню стародавньої історії краю.

П.М. Довгань

НОВІ МАТЕРІАЛИ ДО АРХЕОЛОГІЧНОЇ КАРТИ ЗОЛОЧІВСЬКОГО І ВРОДІВСЬКОГО РАЙОНІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У 1995 р. під час озброєних досліджень уздовж траси нафтопроводу "Дружба" загеном археологічної експедиції Львівського державного університету обстежено деякі уже відомі та відкрито нові залишки кількох поселень різного часу. Наводимо їх короткий опис.

Золочівський район

1. Село Острівчик Пільний. Відкрито поселення кінця доби бронзи, розташоване на північній околиці села, на правому підвищеному березі р. Скварівчухи (поблизу нафтопроводу). На поверхні виявлено уламки ліпної кераміки, виготовленої з глини з домішкою перепаленого кременю.

2. Село Підлисся. Відкрито залишки двох поселень.

Підлисся-1 - селище XV-XVI ст., розташоване на схід від села поблизу лісу. На поверхні зібрано численні уламки гончарної тонкостінної кераміки з фігурними вінцями. Знайдено також кілька уламків грубостінної гончарної кераміки IX-X ст.

Підлисся-2 - поселення висоцької культури, розташоване на захід від села на підвищеному узгір'ї в лісі. Шурфуванням виявлено культурний шар у піску на глибині 0,8-

1 м від сучасної поверхні. Серед уламків ліпного посуду виявлені частина миски з розхиленими стінками та вінець невеликого горщика з округлими отворами під краєм (рис. 20: 4-6).

Весною 1995 р. на цьому підвищенні місцевими жителями знайдено ліпний горщик, велику миску та дві посудинки¹, які належать до висоцької культури.

Бродівський район

1. Село Теребежі. На узгір'ї правого берега р. Ліберки зафіксовано сліди двошарової пам'ятки: а) поселення висоцької культури, до якого належать крем'яні предмети - широкий серп, скребок і трикутний наконечник стріли (рис. 20: 1-3); б) слов'янське селище IX-X ст. Серед уламків кількох грубостінних гончарних посудин, виготовлених з глини з великою домішкою піску, привертає увагу частина стінки, прикрашена хвилястою стрічкою з кількох заглиблених ліній.

2. Село Лучківці. На поверхні в південно-західній околиці села (ур. "Біля митника") знайдено кілька крем'яних предметів, у тому числі відщеп із слідами ретуші по краю, вістря на пластині, а також клиноподібну овальну в поперечному розрізі сокиру з пошкодженим лезом. Довжина її - 18 см (рис. 21: 1-3). Описаний комплекс, ймовірно, свідчить про наявність поселення ранньобронзового часу.

Проведено розвідувальні розкопки в ур. "Замок" (підвищення серед осушеного болота). У траншеї 4X2 м на глибині близько 1 м від поверхні виявлено сліди селища XII-XIII ст. Тут знайдено уламки гончарного посуду та залізний, пошкоджений корозією наконечник дротика. Довжина його - 15 см (рис. 21: 4). За місцевими переказами, тут був дерев'яний замок, знищений татарами-монголами.

3. Село Глушин. На південно-західній, околиці села (правий пологий берег р. Стир) виявлено сліди поселення висоцької культури. Зібрано уламки ліпного посуду, виготовленого з домішкою шамоту, крем'яний скребок на відщепі, ніж на пластині, кам'яний кулястий тягарець (діаметр 6 см).

4. Село Дітківці. У північно-західній околиці села на пологому схилі біля заболоченої долини відкрито залишки двошарової пам'ятки: поселення ранньозалізного часу та селища XIV-XV ст., виявлені уламки ліпного та гончарного посуду.

5. Місто Броди. Обстежено піщане підвищення серед болота (ур. "Бугаї") у північно-східній околиці міста. Виявлено уламки ліпного посуду та дрібні крем'яні відщепи і пластини, ймовірно, висоцької культури.

Знайдено також уламки тонкостінної гончарної кераміки та мідну монету (боратинку), які свідчать про існування тут поселення в середньовіччі.

6. Село Ясенів. У північно-західній гористій околиці села випадково знайдено крем'яну клиновидну сокиру з частково пошкодженим лезом (довжина 16,2 см). Сокира овальна в поперечному розрізі. Поверхня її старанно оброблена, лезо тонке, зашліфоване (рис. 21: 5). Подібні сокири були знайдені у 80-х роках на східній околиці с. Підгірців.

¹Зберігаються в музеї "Одеський замок".

Належить до культури шнурової кераміки.

Виявлені пам'ятки доповнюють відомості про етнокультурний розвиток на пограниччі Волині й Поділля, починаючи з доби бронзи. Це, зокрема, стосується історії племен висоцької культури, поселення яких ще досі недостатньо досліджені у верхів'ях рік Західного Бугу і Стиру.